

Kouluverkkoselvitys ja esitys lakkautettavista kouluista

KAKOLK 14.05.2024 § 37

Joensuun kaupunginhallitus päätti (KH 09.10.2023 §384) aloittaa talouden sopeutustyön. Talouden sopeutustyön taustalla on tarve tasapainottaa Joensuun kaupungin taloutta pysyvästi yli 20 miljoonalla eurolla vuosina 2024–2026. Osana talouden tasapainottamista päätettiin selvittää Joensuun palveluverkko, tilat ja tilatehokkuus mm. koulujen, päiväkotien, liikunnan ja kulttuurin tilojen osalta. Talouden sopeuttamisen lisäksi kouluverkkoselvitystä perustelee merkittävä oppilasmäärän vähentyminen.

Koulutus- ja nuorisopalveluiden merkittävimäksi talouden sopeuttamisen keinoksi on päätetty tarkastella kouluverkkoa. Muita mahdollisia tapoja sopeuttaa koulutus- ja nuorisopalveluiden taloutta olisi esimerkiksi opetuksen määrään vähentäminen tai hyvinvointiohjaajista luopuminen. Opetuksen resursseita ei voi vähentää ilman, että sillä olisi vaikutusta ryhmäkokojen kasvamiseen. Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen esimerkiksi hyvinvointiohjaajien työpanoksella on merkittävä panostus oppilaiden hyvinvointiin ja tähän ei haluttaisi puuttua.

Kouluverkkoselvityksessä on huomioitu lapsen etu. Lapsen etu on paljon muutakin kuin fyysisesti lähellä sijaitseva koulu ja koulumatkan pituus. Lapsen etua on oman ikäiset koulukaverit, sopivan kokoiset ryhmät, osaavat opettajat, joilla on tarpeeksi aikaa lapsille, sekä rakennukset, jotka ovat terveelliset ja turvalliset.

Kouluverkkoselvityksessä tarkastellaan:

- esitys uudesta kouluverkosta ja oppilaaksiottoalueista
- Koulutus- ja nuorisopalveluiden käyttötalous ja investoinnit
- oppilasmäärän kehitys ja oppilasennusteet
- koulutilojen kunto
- alueellinen saavutettavuus ja koulumatkat
- pedagogiset seikat
- opiskeluhoitopalvelut
- vaikutukset henkilöstöön
- vaikutusten arvioinnit, kuulemiset ja lausunnot
- Pyhäselän lukio
- Prosessikuvaus
- muuta

Esitys uudesta kouluverkosta ja oppilaaksiottoalueista

Kouluverkkoselvityksen pohjaksi viranhaltijat ja konsulttifirma FCG tekivät ehdotuksen kouluverkosta ja lakkautettavista kouluista. Ehdotuksen pohjalta on käytä laajaa yhteiskunnallista keskustelua ja ehdotuksen pohjalta on pidetty kuulemiset. Prosessin edetessä on tuotu esille, ettei ehdotus ole lopullinen viranhaltijaesitys kouluverkoksi ja lakkautettaviksi kouluiksi. Kuulemisten ja prosessin aika esille tulleiden ja tarkentuneiden seikkojen takia viranhaltijaesitys poikkeaa hieman alkuperäisestä ehdotuksesta. Alla alkuperäinen ehdotus ja lopullinen viranhaltijaesitys.

Alkuperäisen konsulttikesityksen mukaisesti ehdotetaan seuraavien koulujen lakkauttamista seuraavalla aikataululla:

- Louhiojan koulu 2025
- Kanervalan koulu 2025
- Rekivaaran koulu 2025
- Kiihtelysvaaran koulu 2026
- Tuupovaaran koulu 2026
- Iksenvaaran koulu 2026
- Suhmuran koulu 2027
- Niittylahden koulu 2027

- Uimaharjun alakoulu 2029
- Mutalan koulu portaittain 2026 alkaen (ensimmäiselle luokalle ei oteta uusia oppilaita)
- Pataluodon koulu portaittain 2026 alkaen (ensimmäiselle luokalle ei oteta uusia oppilaita)
- Pyhäselän lukio
- Niittylahdenrantaan ei rakenneta koulua

Lopullisen viranhaltijaesityksen mukaisesti esitetään lakkautettavaksi seuraavia kouluja seuraavalla aikataululla:

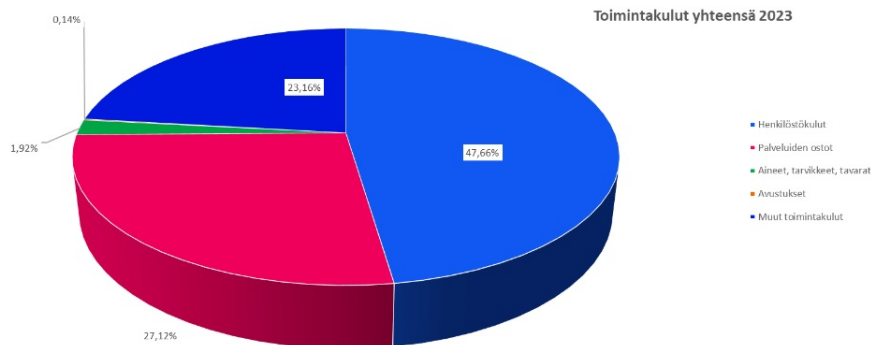
- Louhiojan koulu 2025
- Kanervalan koulu 2025
- Kiihtelysvaaran koulu 2026
- Tuupovaaran koulu 2026
- Mutalan koulu portaittain 2026 alkaen (ensimmäiselle luokalle ei oteta uusia oppilaita)
- Rekivaaran koulu 2027
- liksenvaaran koulu 2027
- Suhmuran koulu 2027
- Niittylahden koulu 2027
- Uimaharjun alakoulu 2029
- Niittylahdenrantaan ei rakenneta koulua
- Pyhäselän lukio: ei oppilaaksiottoa yhteishaussa 2025. Lukio lakkautetaan, kun opiskelijat mahtuvat Yhteiskoulun ja Lyseon lukioihin, kuitenkin aikaisintaan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi ja viimeistään lukuvuoden 2026-2027 päätteeksi.

Viranhaltijaesityksessä muutoksena alkuperäiseen esitykseen on Rekivaaran koulun ja liksenvaaran koulun lakkauttamisen siirtäminen myöhemmäksi ja Pataluodon alakoulun säilyttäminen. Pataluodon alakoulun säilyttäminen tulee muuttamaan oppilaaksiottorajoja keskustan, Mutalan, Rantakylän ja Utran alueilla. Lisäksi esityksessä on tarkentunut Pyhäselän lukion lakkauttamisen aikataulu. Muutoksen taustalla on oppilaiden sopiminen vastaanottaviin kouluihin Rekivaaran ja liksenvaaran koulujen osalta. Pataluodon koulun osalta on huomioitu koulun moninaisuus. Yleisopetuksen luokkien lisäksi Pataluodon koulussa on keskitettyjä kehitysvammaopetuksen luokkia sekä valmistavan opetuksen luokkia. Lisäksi yliopiston harjoittelukoulujen mahdollisuus ottaa erityistä tukea vaativia oppiaita on rajallinen, joka on huomioitava kouluverkossa.

Vertailu nykyisen ja viranhaltijaesityksen mukaisen kouluverkon oppilasennusteista ja uudet oppilaaksiottoalueet liitteessä oppilasennusteet ja oppilaaksiottoalueet. Oppilasennusteiden muodostamisessa on käytetty ainoastaan alueella asuvia ja syntyneitä lapsia. Oppilaaksiottorajoja hienosäädetään vuosittaisen tarpeen mukaisesti. Mutalan, Rantakylän ja Utran alueella vuosittaista hienosäätöä on odotettavissa eniten.

Koulutus- ja nuorisopalveluden käyttötalous ja investoinnit

Joensuun kaupungin vuosittainen toimintakate tilinpäätöksen 2023 mukaan oli 185 827 000 euroa. Koulutuspalveluiden ja hyvinvoinninedistämisen palveluiden peruskouluihin liittyvä toimintakate oli tilinpäätöksen 2023 mukaan 69 946 461 euroa. Opetus, koulujen ylläpito ja tukipalvelut ovat Joensuun kaupungin käyttötalouden suurin kuluerä. Kulut koostuvat henkilöstökuluista 33 337 420 euroa, palveluiden ostoista 18 967 234 euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat 1 340 382 euroa, avustuksista 100 000 euroa ja muista toimintakuluista 16 201 425 euroa.

Muut toimintakulut muodostuvat 98,85 prosenttisesti vuokrista. Palveluiden ostot muodostuvat siivouspalveluista (21,24%), majoitus- ja ravitsemuspalveluista (53,72%), asiantuntijapalveluista (2%), asiakaspalveluiden ostoista (8,99%) ja muista (14,06%).

Koulutuspalveluissa on investoitu viime vuosina uusiin kouluihin Karsikossa, Enossa ja Hammaslahdessa. Reijolan uusi koulu on hankesuunnitelmavaiheessa. Nykyisten investointisuunnitelmien ulkopuolella tiedossa on, että Utran ja Naljakan koulujen osalta on ratkaisuja tarkasteltava viimeistään 2030-luvun taitteessa.

Koulujen lakkauttamisista ja yhdistämisistä muodostuvat kustannusvaikutukset muodostuvat henkilöstökuluista, ruokailuista, koulukuljetuksista, kiinteistökustannuksista, muista kustannuksista, poistoista ja tilojen muutostöiden rahoituskustannuksista. Kokonaisuudesta saatava säästö on 6 073 000 euroa ja alaskirjauksia muutos aiheuttaa 3 877 116 euroa. Luvut on laskettu alkuperäisen kouluverkkoehdotuksen mukaisesti ja viranhaltijaesityksen myötä osa muodostuvista säästöistä syntyy suunniteltua myöhemmin. Pataluodon koulun osalta saatavat säästöt henkilöstökuluista, ruokailuista ja muista kuluista muodostuvat Utran koulun oppilasmäärän ja sitä kautta henkilöstömäärän vähentyessä.

Palveluverkko, kiinteistöt						FCG.
Keino	2024	2025	2026	2027-2030	Yhteensä	Kuvaus
Päiväkotiverkko	150 000	0	211 000	1 177 000	1 538 000	Päiväkotiverkon muutokset
- Vaarat (Heinävaaran pk)			48 000	67 000	115 000	
- Eno-Uimaharju (Enon pk)			47 000	66 000	113 000	
- Reijola-Niittylahti (Reijolan pk)				422 000	422 000	
- Niinivaara-Penttilä (Penttilän pk)			116 000	163 000	279 000	
- Rantakylä-Utra (Utran pk)	150 000			223 000	373 000	
- Naljaka (Naljakan pk)	(suunniteltu)			206 000	206 000	
- Karsikko-Multimäki (Multimäen pk)				30 000	30 000	
Kouluverkko	0	414 000	1 438 000	4 221 000	6 073 000	Kouluverkon muutokset (ei sisällä Itä-Suomen koulua)
- Louhiojan koulu		151 000	212 000		363 000	
- Kanervalan koulu		162 000	226 000		388 000	
- Rekivaaran koulu		76 000	106 000		182 000	
- Iksenvaaran koulu			220 000	308 000	528 000	
- Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran koulut			389 000	728 000	1 117 000	
- Mutalan koulu			93 000	746 000	839 000	
- Pataluodon alakoulu			167 000	168 000	335 000	
- Suhmuran ja Niittylahden koulut				1 988 000	1 988 000	
- Uimaharjun alakoulu				283 000	283 000	
- Pyhäselän lukio		25 000	25 000		50 000	

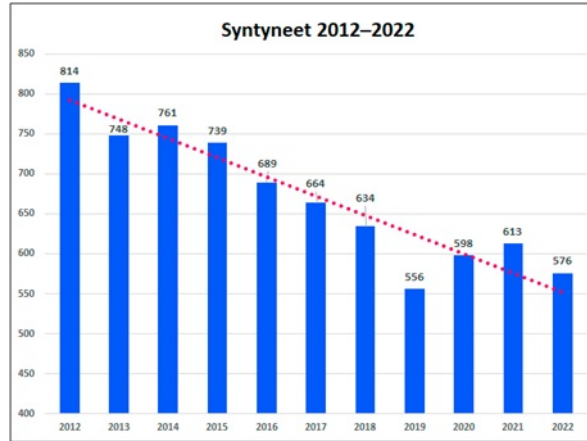
Esitys julkaistu 8.4.2024

FCG 25.1.2024

Tarkemmat koulukohtaiset laskelmat liitteessä Palveluverkon sopeutuksen kustannusvaikutukset_esitys 22.1.2024.

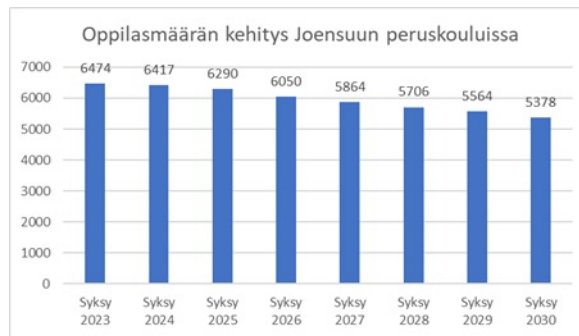
Oppilasmäärän kehitys ja oppilasennusteet

Joensuussa, kuten koko Suomessa syntyvyys on ollut laskussa useita vuosia. Koulunsa aloittavan ikäluokan koko pienenty merkittävästi vuosittain. Ikäluokkien pienentyminen noudattaa valtakunnallista kehitystä.

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

Perusopetuksessa lapsimäärän vähenemä on Joensuussa yli 1000 oppilasta nykyhetkestä vuoteen 2030. Suurinta oppilasmäärän vähenemä on alakouluissa. Pienemmät ikäluokat saavuttavat yläkoulun 2030-luvulla.

Tarkemmat koulukohtaiset oppilasmääräennusteet nykyisillä ja uusilla oppilaaksiottoalueilla liitteessä oppilasennusteet ja oppilaaksiottoalueet.

Koulutilojen kunto

Osana kouluverkko selvitystä on selvitetty koulutilojen kunto.

Nimi	Oma/vuokra	Vuokra-aika päättyy	Tilan kunto/lisätiedot
Enon koulu	oma		Käyttöönotto 8/2024
Hammashäiden koulu	oma		Käyttöönotto 8/2025
Heinävaaran koulu	oma		Hyvä
Iiksenvaaran koulu	oma		Peruskuntolinen vanha rakennus, katto vaatii investoinnin, lämmitys uusittu
Kanervalan koulu	vuokra	??	hyvä
Karhunmäen koulu	oma/vuokra	kesäkuuhun 2027	hyvä/siirtotilat lisätilarapeen vuoksi
Karsikon koulu	oma		Uusi
Kiihtelyvaaran koulu	vuokra	kesäkuuhun 2026	
Louhiojan koulu	oma		Puretaan, kunto todella huono ja oljylämmitys, käyttö tulisi päättyä vuonna 2024 kun Eno valmis
Marjalan koulu	oma		Uusi
Mutalan koulu	oma		Suojeltu rakennus, peruskuntolinen, peruskorjaus tarvitaan 2030-luvulla
Nepenin koulu	oma		hyvä
Niittyhäiden koulu	oma/vuokra	??	Sisäilmakorjauksia 2018 alkaen ja tilajärjestelyjä, tulee korvata pian
Noljakan koulu	oma/vuokra	??	Vaatii peruskorjausta lähivuosina
Pataluodon koulu	oma		Hyvä, peruskorjattu laajasti 2010-2021
Reijolan koulu	oma/vuokra	??	Sisäilmakorjaus 2017 ja tilajärjestelyjä, tulee korvata/siirtotiloja
Rekivaaran koulu	oma		hyvä
Suhmuran koulu	oma		hyvä
Tuupovaaran koulu	vuokra	2030	hyvä
Uimaharjun koulu	oma/vuokra	??	hyvä
Utran koulu	oma/vuokra	??	Vaatii peruskorjausta lähivuosina

Joensuuhun on rakenteilla uudet koulut Enoon ja Hammaslahteen. Hanksuunnittelussa on Reijolan koulu. Peruskorjauksen tai uuden koulurakennuksen tarve on tiedossa tulevaisuudessa Utrassa ja Noljakassa. Investointeja vaativia kouluja nykyisessä kouluverkossa on Louhiojan koulu, joka on todella heikkokuntoinen ja öljylämmiteinen. Reijolan ja Niittylahden koulut tulee korvata pian uusilla rakennuksilla. Molemmissa kouluissa on tehty sisäilmakorjauksia, tiloja on otettu pois käytöstä ja lisätilaa hankittu vuokratuista moduulitiloista. Iksenvaaran koulu vaatii investoinnin kattoremontin osalta. Mutalan kouluun odotetaan peruskorjausta 2030-luvulla. Arviot perustuvat Joensuun kaupungin tilakeskuksen tietoihin.

Alueellinen saavutettavuus ja koulumatkat

Kouluverkkomuutoksen myötä koulutuksen alueellinen saavutettavuus säilyy. Kouluverkon osalta lainsäädännön määräävin tekijä on perusopetuslain 32§ mukainen koulumatka.

Perusopetuslain 32§ mukaan

”Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.”

”Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.”

Kouluverkkomuutoksen myötä, koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä aluksi kasvaa. Kuitenkin vuoteen 2028 mennessä kuljetusoppilaiden määrä vähenee. Tämä selittyy lasten määrän vähenemisellä ja sillä, että lapset keskittyvät suurempien koulujen läheisyyteen. Alla olevissa taulukoissa on vertailtu lakkauttavien ja vastaanottavien koulujen koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrää. Ennuste ei ota huomioon, kuinka kuljetusoppilaiden määrä kehittyisi suhteessa lapsimäärän kehitykseen, jos kouluverkko pysyisi ennallaan.

Koulukuljetuksessa matkan perusteella olevat oppilaat 20.3.2024.

Koulu	Oppilaita YHT	Kuljetuksessa	Kuljetus-%
Enon koulu	108	72	66,7 %
Hammaslahden koulu	124	66	53,2 %
Heinävaaran koulu	109	72	66,1 %
Iksenvaaran koulu	63	18	28,6 %
Karsikon koulu	362	31	8,6 %
Kiihtelysvaaran koulu	37	10	27,0 %
Louhiojan koulu	62	27	43,5 %
Niittylahden koulu	248	133	53,6 %
Reijola	128	4	3,1 %
Rekivaaran koulu	63	47	74,6 %
Suhmuran koulu	97	56	57,7 %
Tuupovaaran koulu	45	33	73,3 %
YHTEENSÄ	1446	569	39,3 %

Ennuste koulukuljetuksen piiriin tulevista oppilaista syksy 2028.

Koulu	YHTEENSÄ		
	Oppilaita YHT	Kuljetuksessa	Kuljetus-%
Enon koulu	178	134	75,3 %
Hammastahden koulu	146	94	64,4 %
Heinävaaran koulu	119	86	72,3 %
Karhunmäen koulu	317	17	5,4 %
Karsikon koulu	414	74	17,9 %
Reijola	351	160	45,6 %
YHTEENSÄ	1525	565	37,0 %

Koulukuljetusten vaikutuksia oppilaiden koulupäivään ja koulumatkoja on arvioitu tarkemmin liitteessä Vaikutusten ennakoarviointi, kouluverkko. Kouluverkkoesityksessä on huomioitu, että jokaisen koululaisen koulumatka säilyy perusopetuslain mukaisena.

Pedagogiset seikat

Kouluverkkomuutoksella tavoitellaan tilannetta, jossa alakoulun oppilaat olisivat yhdestä ikäluokasta muodostuvissa ryhmissä. Ryhmäkoon tavoitteena on 20+-2 oppilasta. On kuitenkin huomattava, että vuosittaiset ikäluokan koon vaihtelut, tuen tarpeet ja tilat vaikuttavat ryhmien muodostamiseen, jolloin ryhmäkokoa voi olla tätä suurempi tai pienempi.

Kouluverkkomuutoksella pyritään takaamaan opetuksellinen tasa-arvo Joensuussa. Tasa-arvo muodostuu eri koulujen tasakokoisista opetusryhmistä, jolla turvataan sama määrä opettajan aikaa jokaiselle oppilaalle eri puolella kaupunkia. Kouluverkkomuutoksessa oppilaiden keskittymässä tiiviimpään kouluverkkoon myös opetuksen resurssit keskittyvät. Tällöin voidaan turvata monipuoliset pedagogiset menetelmät ja keinot opetukseen ja oppimisen tukeen. Oppimisen tuen osalta pienryhmät, laaja-alainen erityisopetus ja ohjaajien tuki on kouluverkkomuutoksen myötä paremmin saavutettavissa ja resurssien käyttö on tarkoituksenmukaista. Pedagogisia seikkoja on tarkasteltu tarkemmin liitteessä Vaikutusten ennakoarviointi, kouluverkko.

Opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitopalvelut eli kouluterveydenhoitajat, koulukuraattorit ja koulupsykologit järjestää Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Joensuu kuuluu Siun soten keskiseen alueeseen yhdessä Kontiolahden ja Ilomantsin kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden toiminta on mitoitettu lakisääteisesti. Mitoitus toteutuu lain määräämässä oppilasmäärän puitteissa kouluterveydenhoitajan ja koulukuraattorien osalta. Koulupsykologien osalta mitoitus keskeisellä alueella on 17 vakanssia, joista Siun sote on onnistunut täyttämään 15. Loput palvelut Siun sote hankkii ostopalveluina. Tällä hetkellä opiskeluhoitola eri ammattiryhmien koululla läsnä oleva aika vaihtelee koulun koon mukaisesti. Isoimmista kouluissa, kuten Utran koulussa terveydenhoitaja on 4,5 päivää viikossa koululla, koulukuraattori 2 päivää viikossa ja koulupsykologi 2 päivää viikossa. Keskeisissä kouluissa, kuten Marjalan koulussa terveydenhoitaja on 2,5 päivää viikossa koululla, koulukuraattori päivän viikossa ja koulupsykologi 1,5 päivää viikossa. Pienessä kouluissa, kuten Iksenvaaran koulussa, terveydenhoitaja on 0,5 päivää viikossa koululla, koulukuraattori 0,5 päivää viikossa ja koulupsykologina toimii konsultoiva psykologi, jolle on soittoaika yhtenä päivänä viikossa.

Kouluverkon tiivistyessä opiskeluhoitopalveluiden mitoitukset pysyvät samoina. Laskennallisesti opiskeluhoitopalveluita on kouluissa saman verran kuin nykyin. Läsnäolopäivät ja sitä kautta saavutettavuuden voidaan kuitenkin katsoa parantuvan, kun läsnäolopäivät yhdellä koululla lisääntyvät. Myös opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten rekrytointi voi helpottua, kun työkuva ei ole niin paljon työpisteiden vaihtumisia.

Kouluverkkomuutoksen myötä useampi oppilas pääsee hyvinvointiohjaajan tuen piiriin, joita kaupungissa on tällä hetkellä 14.

Vaikutukset henkilöstöön

Koulujen esitetyt lakkauttamiset vaikuttaisivat henkilöstön tarpeeseen. Arvion mukaan kouluista vähentyisi opettajien ja koulunkäynninohjaajien tehtäviä koulujen lakkautusten myötä 44 henkilötyövuotta. Samana ajanjaksona luokanopettajia eläköityy yli 50, aineenopettajia yli 50 ja koulunkäynninohjaajia yli 20. Joensuun kaupungilla on käynnissä yhteistoimintaneuvottelut, joissa ei ole ollut esillä koulunhenkilöstöön liittyviä irtisanomisia. Vähentyvät henkilötyövuodet saadaan korvattua eläköitymisten myötä ja määräaikaisten päättyemisillä.

Koulujen lakkautuessa lakkautuu myös koulunjohtajantehtäviä. Näissä tapauksissa koulunjohtajantehtävä päättyy ja muuttuu luokanopettajan viraksi.

Koulujen lakkautumisten seurauksena vähenevän henkilöstön määrä on suhteessa pienempi kuin oppilaiden määrän vähentyminen samalla ajanjaksolla. Tämä tarkoittaa, että esitettyjen koulujen lakkauttamisten jälkeen opettajia ja koulunkäynninohjaajia on kouluissa suhteessa enemmän oppilaiden määrään verrattuna, kuin nyt. Koulujen lakkautumisten muita henkilöstövaikutuksia on arvioitu ennakkovaikutusten arvioinnissa. Vaikutuksia henkilöstöön on tarkasteltu tarkemmin liitteessä Vaikutusten ennakoarviointi, kouluverkko.

Vaikutusten arvioinnit, kuulemiset ja lausunnot

Kouluverkkoselvityksen osana on tehty ennakkovaikutusten arviointi, joka sisältää lapsivaikutusten arvioinnin. Esille tulleiden lakkautettavien koulujen osalta on kasvatus- ja koulutuslautakunta päättänyt (KAKOL 27.02.2024 §15) aloittaa hallintolain 41§ mukaiset kuulemiset koulujen lakkauttamisesta. Kuulemiset on pidetty kuulemistilaisuuksina Pyhäselässä, Kiihtelysvaarassa, Tuupovaarassa, Uimaharjussa ja kahtena erillisenä tilaisuutena kantakaupungissa. Tilaisuuksista on kirjattu muistiot. Muistiot ovat liitteenä.

Lisäksi henkilöillä on ollut mahdollisuus tuoda mielipiteensä julki sähköisenä kuulemisena sähköpostiosoitteeseen kirjaamo@joensuu.fi. Kuntalaispalautteet ovat liitteenä sähköisessä kokouksessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti (KAKOL 27.02.2024 §15) pyytää asiantuntijalausunnot Joensuun seudun erilaiset oppijat ry:ltä, Pelastakaa lapset ry:ltä, Itä-Suomen yliopiston yleisen kasvatustieteen professori Sonja Kosuselta, henkilöstön ammattiyhdistyksiltä sekä Joensuun nuorisovaltuustolta.

Saapuneet asiantuntijalausunnot ovat liitteenä.

Pyhäselän lukio

Pyhäselän lukio toimii Hammaslahdessa samassa kiinteistössä Pyhäselän koulun kanssa. Kiinteistön lisäksi Pyhäselän lukiolla ja koululla on yhteiset opettajat. Joensuun kaupunginvaltuusto päätti (KV 18.12.2017 § 148), lukion toiminnan jatkumisen kriteerejä muutetaan siten, että jos nuorten lukiokoulutuksen aloittaneiden lukumäärä on kahtena peräkkäisenä vuotena alle 20 ja nuorten lukiokoulutuksen ja aikuisopiskelijoiden kokonaismäärä on alle 55, kyseisen lukion toiminta loppuu.

Pyhäselän lukiossa opiskelee tällä hetkellä 38 nuorten lukiokoulutuksen opiskelijaa ja aikuisten lukiokoulutuksessa Pyhäselän vankilassa 16 opiskelijaa. Aikuisten perusopetuksessa Pyhäselän vankilassa ei tällä hetkellä ole opiskelijoita. Lisäksi keväällä 2024 Pyhäselän lukioon on perustettu aikuisten perusopetuksen ryhmä suomi toisena kielenä oppilaille Joensuun Aikuislukion tilojen ollessa täydet. Kokonaisopiskelijamäärä on ilman suomi toisena kielenä-ryhmää 54 ja ryhmän kanssa 60.

Pyhäselän lukiossa aloittaneiden opiskelijoiden määrä vuosina:

2023: 12

2022: 15

2021: 28

Pyhäselän lukion lakkauttaminen esitetään toteutettavaksi portaittain, kunnes opiskelijat mahtuvat Joensuun yhteiskoulun ja Lyseon lukioihin. Aikaisintaan siirtyminen voi tapahtua lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi ja viimeistään siirto on toteutettavissa lukuvuoden 2026–2027 päätteeksi.

Pyhäselän lukion lakkauttamisen myötä lukiokoulutuksen aloituspaikkoja Joensuusta vähentyy samassa suhteessa. Pyhäselän lukion aloituspaikkoja on vuosittain 32, mutta todellinen aloittaneiden opiskelijoiden määrä on viime vuosina ollut 10–25 opiskelijaa.

Pyhäselän lukion lakkauttamisesta saatavat säästöt ovat 50 000–120 000 euron välillä. Koko säästö toteutuu siinä vaiheessa, kun yhteishaussa 2024 lukioon valitut opiskelijat ovat valmistuneet ja lukioissa on nykyistä vähemmän opiskelijoita. Pyhäselän lukion lakkauttamisesta muodostuviin säästöihin vaikuttaa merkittävästi pienten lukioden lisä. Lisävaikutus on kaupungin taloudessa 320 000 euroa vuodessa. Pienten lukioden lisä on huomioitu säästöpotentiaalissa.

Pyhäselän lukion lakkauttamisen myötä vankilaopetus turvataan siirtämällä opetus Joensuun aikuislukion alaisuuteen.

Pyhäselän lukion lakkauttamisen vaikutuksia on arviointu liitteessä Ennakkovaikutusten arviointi Pyhäselän lukio.

Muuta

Kouluverkkomuutoksen myötä Joensuussa lakkautuisi englantipainotteinen Kanervalan koulu. Englantipainotteisuutta ei ole suunniteltu muuhun kouluun. Kanervalan koulussa opiskelee tällä hetkellä 53 oppilasta, joista 13 äidinkieli on muu kuin suomi. Yleisimpiä muita äidinkieliä ovat mm. Bengali (5), nepali (2) ja venäjä (2). Yhden äidinkieli on englanti.

Englantipainotteisuutta tärkeämmäksi katsotaan laadukasta perusopetusta, jossa kaikki oppimisen osa-alueet englanti huomioiden tulee täytetyksi. Joensuussa saa jatkossakin oman äidinkielen opetusta englanniksi. Englanninopetus alkaa kaikilla oppilailla ensimmäisellä luokalla. Tällä hetkellä esimerkiksi suomen kielen taidossa ja matematiikan osaamisessa on puutteita, johon resurssien suuntaaminen on tärkeämpää, kuin vieraan kielen opetuksen painotukseen.

Painotetut koulut ja luokat muodostavat helposti eriarvoistumista ja painotetun opetuksen koulu johtaa helposti kouluvalikointiin. Opetuksen alueellinen epätasa-arvoistuminen on tosiasia jo monella alueella Suomessa. Jos painotettua englanninopetusta jatkossa Joensuussa halutaan toteuttaa, on ensin päätettävä kouluverkosta ja sen jälkeen tehtävä suunnitelmat painotetun opetuksen järjestämisestä.

Kouluverkon osalta tarvitaan jatkossa aktiivista tilannekuvan päivittämistä ja seuraava tarkastelu kouluverkkoon on syytä tehdä viimeistään vuonna 2027. Lisäksi tästä kouluverkkoselvityksestä poikkeavia ratkaisuja tulee harkita tilanteen merkittävästi muuttuessa, esimerkiksi jonkin koulurakennuksen kunnon niin vaatiessa.

Prosessinkuvaus

Kouluverkkoselvitys on tehty kaupungin hallinnon ja konsulttifirma FCG:n yhteistyönä. Ehdotetusta kouluverkosta jokainen rehtori on saanut tuoda mielipiteensä esille. Lisäksi lakkautettavien ja vastaanottavien koulujen rehtoreilta on pyydetty huomioita ratkaisusta. Ehdotus kouluverkosta on tuotu ajoissa julkiseen keskusteluun ja käyty keskustelu on ollut laajaa.

Valmistelija: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, koulutus- ja nuorisajohtaja, opetuspäällikkö

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. perusopetuksesta lakkautetaan:

- Louhiojan koulu vuonna 2025
- Kanervalan koulu vuonna 2025
- Kiihtelysvaaran koulu vuonna 2026
- Tuupovaaran koulu vuonna 2026
- Mutalan koulu portaittain vuodesta 2026 alkaen (ensimmäiselle luokalle ei oteta uusia oppilaita)
- Rekivaaran koulu vuonna 2027
- licksenvaaran koulu vuonna 2027
- Suhmuran koulu vuonna 2027
- Niittylahden koulu vuonna 2027
- Uimaharjun koulu vuonna 2029

Lisäksi:

- Niittylahdenrantaan ei rakenneta koulua

2. Pyhäselän lukio lakkautetaan niin, ettei uutta oppilaaksiottoa suoriteta yhteishausta 2025 alkaen. Lukion toiminta päättyy, kun opiskelijat mahtuvat Yhteiskoulun ja Lyseon lukioihin, kuitenkin viimeistään lukuvuoden 2026–2027 päätteeksi.

Päätös:

Keskustelun aikana Pekka Puustinen ehdotti sivistys- ja hyvinvointijohtajan pohjaehdotuksesta poiketen, että kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. Perusopetuksesta lakkautetaan

- Louhiojan koulu vuonna 2025
- Kanervalan koulu vuonna 2025 kuitenkin niin, että englanninkielinen perusopetus järjestetään jonkun muun koulun yhteydessä. Ensisijaisesti selvitetään, onko englanninkielinen perusopetus mahdollista siirtää osaksi Normaalikoulun toimintaa
- Kiihtelysvaaran koulu vuonna 2026
- Rekivaaran koulu vuonna 2027 edellyttäen, että lakkautettavan koulun oppilaat mahtuvat Hammaslahden kouluun pohjaesityksestä poiketen
- Tuupovaaran ja Uimaharjun koulujen toiminta jatkuu ja niiden tilannetta tarkastellaan vuonna 2029

2. Pyhäselän lukion toimintaa jatketaan ja profiloidaan se käytännön ammatteihin ja yrittäjyyteen valmentavaksi erityislukioksi, jonka toiminta voidaan kopioida myöhemmin osaksi Lyseon tai Yhteiskoulun lukion toimintaa, jos erityislukion profiili ei houkuttele riittävästi opiskelijoita Pyhäselkään.

Lisäksi ennen lopullista päätöksentekoa

-selvitetään

1) Reijolan uuden koulun rakennuspaikka ja mitoitus valtuuston voimassa olevan päätöksen pohjalta sekä

2) optimaalinen kouluverkkoratkaisu Niittylahden, Niittylahdenrannan, Reijolan ja Karhunmäen oppilaille vaihtoehdossa, jossa Suhmuran koulun toiminta jatkuu normaalisti ja licksenvaaran koulu jatkuu toistaiseksi ja

- selvitetään

1) Utran koulun peruskorjaus-/uudisrakentamisen tarve, aikataulu ja mitoitus vaihtoehdossa, jossa Pataluodon koulun toiminta lakkaa ja siirtyy Utran kouluun, erityisryhmät huomioiden,

2) Pataluodon ja Mutalan koulurakennusten kunto ja niiden tarvittavan peruskorjauksen aikataulu ja kustannusvertailu, sekä

3) Tulliportinkadun Normaalikoulun oppilaaksiottoalueen muodostuminen vaihtoehdossa, jossa Mutalan koulun toiminta jatkuu.

Kai Turakka, Ninni Saarinen, Ekaterina Väänänen, Ville-Pekka Timonen, Jari Korhonen ja Karita Kaita kannattivat Pekka Puustisen tekemää päätösehdotusta.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa sähköinen äänestys Cloud Meetingissä siten, että ne, jotka kannattavat sivistys- ja hyvinvointijohtajan pohjaehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Pekka Puustisen tekemää kannatettua päätösehdotusta äänestävät EI.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 0 JAA-ääntä ja 10 EI-ääntä (Jarkko Immonen, Karita Kaita, Jari Korhonen, Jenni Laasonen, Pekka Puustinen, Ninni Saarinen, Ville-Pekka Timonen, Anni Torni, Kai Turakka ja Ekaterina Väänänen), yksi poissa (Karoliina Silvennoinen). Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 0-10.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti siten hyväksyä Pekka Puustisen tekemän kannatetun päätösehdotuksen.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

KH 03.06.2024 § 213
406/12.00.01.02/2024

Osana talouden mittavaa yli 20 miljoonan euron sopeutusta joudutaan tarkastelemaan myös kouluverkkoa. Merkittävin syy kouluverkon tarkasteluun on pitkään jatkunut lasten määrän laskeminen Joensuussa. Kaupungin kaikissa kouluissa on vuonna 2030 n. 1000 lasta vähemmän kuin vuonna 2023. Oppilasmäärän lasku pienentää koulujen oppilasmääriä kaikkialla kaupungissa ja kouluja yhdistämällä opetusta pystyttäisiin antamaan pedagogisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Samaan aikaan alle 16-vuotiaista lapsista ja nuorista saatavat valtionosuudet laskevat yli 10 M€, joka kasvattaa opetuksen järjestämisen tulojen ja menojen epäsuhtaa.

Kouluverkon alkuperäisen esityksen on valmistellut konsulttiyhtiö FCG yhdessä viranhaltijoiden kanssa. Esitys julkaistiin tammikuussa 2024.

FCG:n esityksen pohjalta aloitetun jatkovalmistelun aikana kouluverkkokokonaisuutta tarkennettiin. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan viranhaltijaesityksessä Rekivaaran ja Iksenvaaran koulujen lakkautusta siirrettiin myöhemmäksi, jotta vastaanottavissa kouluissa yhdistyminen voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisemmin. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti kokouksessaan 14.5.2024 (§37), että osa pohjaesityksen mukaisista koulujen lakkautuksista esitetään toteutuviksi, Pyhäselän lukiota ei lakkautettaisi ja lopuista kouluista pyydettiin lisäselvityksiä.

Prosessin aikana järjestettyjen kuulemisten, saatujen lausuntojen, palautteiden, adressien ja virkamiestyönä tehdyn jatkoselvitystyön perusteella kasvatus- ja koulutuslautakunnassa käsitellyn virkamiesesityksen lisäksi Tuupovaaran ja Uimaharjun kouluja ei esitetä lakkauttaviksi. Kanervalan koulun lakkautuessa englantipainotteinen opetus jatkuu Joensuussa. Opetuksen järjestämispaiikkaa ja toteutusmallia tarkastellaan mm. Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan pyytämä lisäselvitys on liitetty kokouksen liitteeksi.

Mikäli kouluverkko toteutuisi kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksen ja lisäselvityksessä esitettyjen vaihtoehtojen mukaisina, pienenesi perus- sekä lukio-opetuksen säästöpotentiaali kouluverkon osalta kasvatus- ja koulutuslautakunnan viranhaltijaesityksen 5,6 milj. eurosta lähes puoleen, vajaaseen 2,9 milj. euroon. Talouden sopeutuksen kokonaisuuden kannalta kouluverkkoratkaisu on merkittävin yksittäinen toimi, erityisesti kun tarkastelu haluttiin pitää toimitiloissa, ei opetuksen tai oppilaiden tuen resursseissa. Nyt esitettyjen muutosten myötä säästöksi muodostuu runsas 4,7 milj. euroa.

Valmistelija: kaupunginjohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää, että

1. perusopetuksesta lakkautetaan:

- Louhiojan koulu vuonna 2025
- Kanervalan koulu vuonna 2025
- Kiihtelysvaaran koulu vuonna 2026
- Mutalan koulu portaittain vuodesta 2026 alkaen (ensimmäiselle luokalle ei oteta uusia oppilaita)
- Rekivaaran koulu vuonna 2027
- Iksenvaaran koulu vuonna 2027
- Suhmuran koulu vuonna 2027
- Niittylahden koulu vuonna 2027

Lisäksi:

- Niittylahdenrantaan ei rakenneta koulua
- Kanervalan koulun lakkautuessa englantipainotteinen opetus jatkuu Joensuussa. Opetuksen järjestämispaiikkaa ja toteutusmallia tarkastellaan.

2. Pyhäselän lukio lakkautetaan niin, ettei uutta oppilaaksiottoa suoriteta yhteishausta 2025 alkaen. Lukion toiminta päättyy, kun opiskelijat mahtuvat Yhteiskoulun ja Lyseon lukioihin, kuitenkin viimeistään lukuvuoden 2026–2027 päätteeksi.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää lisäselvitystä Mutala-Pataluoto-Utra kokonaisuudesta sekä Niittylahti-Reijola kokonaisuudesta.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen, kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen, kansliapäällikkö Jenni Jokela ja henkilöstöjohtaja Mari Pitkänen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.